

FULL D'ASSESSORAMENT PER A PARES

Gener / Febrer 1988

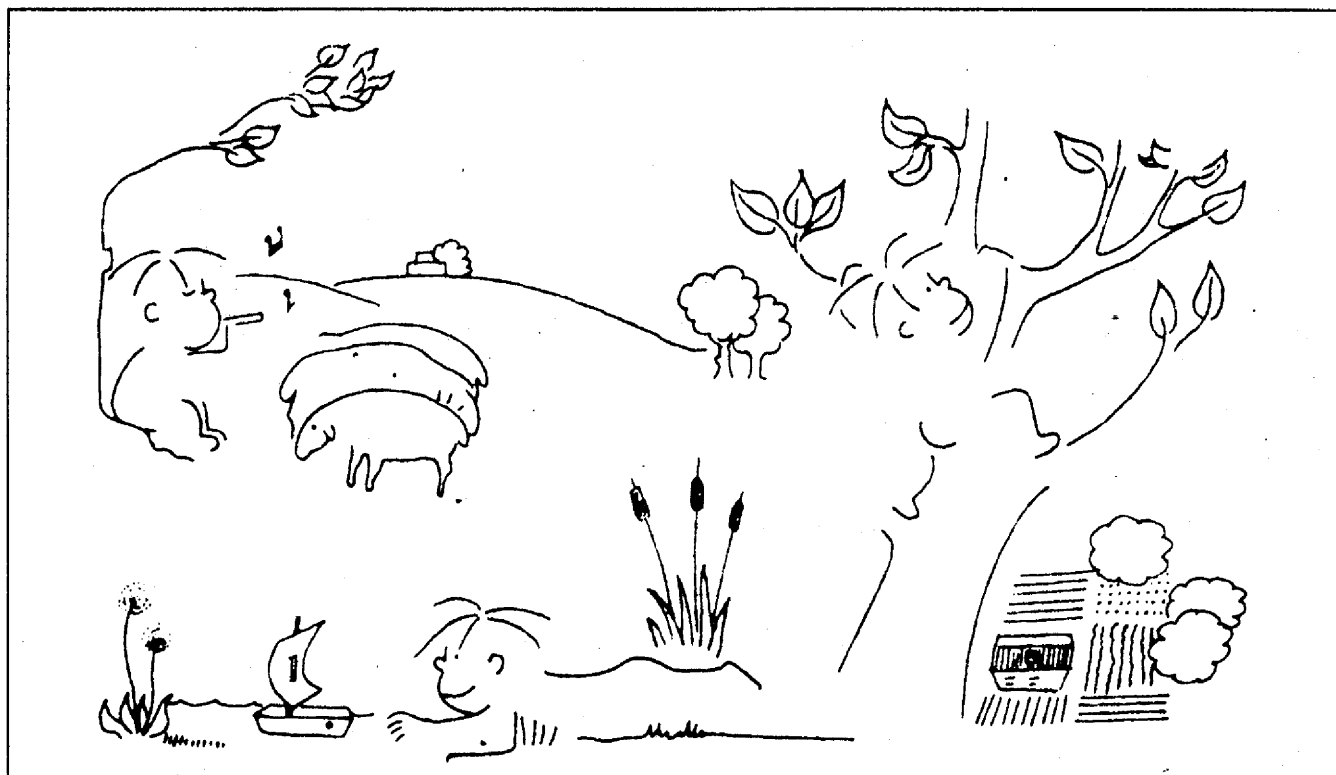
N. 10

Publicació del Servei d'Assessorament i Orientació de Grups de Pares i Escoles Actives de Pares de Catalunya —FAPAC—

Responsable del Servei: Patricia Tschorne

LES CONVIVÈNCIES ESCOLARS

Una petita aventura educativa fora de l'aula

"M'ho vaig passar molt bé... vaig aprendre moltes coses: com són les vaques, què mengen, d'on es treu la llet, com es fa el formatge...". "...i com vam suar per a treure en Rubèn de la bardissal!", explica la Sira a casa seva, acabada la Convivència Escolar.

Tots els nens necessiten, a part dels coneixements apresos a classe, incorporar el màxim de vivències provinents de la realitat, i resoldre amb èxit les noves situacions que se'ls presenten a mida que van creixent. Augmentant el seu bagatge d'experiències, potenciarem les seves condicions d'adaptació i estaran més preparats per a afrontar el futur.

Les Convivències Escolars són, precisament, un dels mitjans més enriquidors per a aprendre uns hàbits de convivència i de cooperació i per a eixamplar la seva visió de la vida i de les coses.

A través de les Convivències, un grup d'alumnes, a més de dur a terme un seguit d'activitats educatives prèviament dissenyades i planificades pels mestres, pot conèixer altres llocs i ex-

perimentar situacions i vivències diferents de les que poden ser-li ensenyades entre les quatre parets de la classe.

Encara que aquest tipus de Convivències Escolars fa molt de temps que funcionen amb èxit a altres països de la Comunitat Europea, en el nostre és una activitat relativament nova, motiu pel qual alguns pares encara no ho veiem prou clar, i dubtem a donar permís als nostres fills, per por que pugui passar-los "alguna cosa dolenta". D'altra banda, alguns mestres no volien "sortir de Convivències" perquè consideren que no compten amb els recursos indispensables per a poder-les realitzar correctament. Tanmateix, però, si posem a la balança els aspectes que podem considerar negatius i els positius de les Convivències, s'inclinà amb tota seguretat cap a la banda positiva.

Per tot això, pensem que els pares hem d'analitzar amb sentit comú la realitat dels nostres temors i tractar de superar-los; els mestres no haurien d'excusar-se en la manca de recursos i valorar els avantatges pedagògics.

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

Diputació
de Barcelona

Sortides / Colònies d'estiu / Escoles viatgeres

No només les Convivències Escolars són adients per a desenvolupar els coneixements, l'afectivitat i la sociabilitat de la mainada. També ho són les Sortides, les Colònies d'Estiu i les Escoles Viatgeres.

LES SORTIDES.— Són activitats de durada normal no superior a un dia que consisteixen en la visita a un lloc concret (un museu, un barri o una ciutat) interessant per un o diversos motius. Cal que la sortida respongui a uns objectius educatius específics, fixats pels mestres. Aquesta activitat connecta l'escola amb el món que l'envolta i el nen amb un entorn socio-cultural propi o aliè que podrà experimentar per sí mateix.

Les sortides poden ésser organitzades pel Centre, però també per l'APA fora de l'horari lectiu. En aquest cas és molt recomanable que hi participin els mestres per tal d'elaborar els continguts educatius adients.

LES COLÒNIES DE VACANCES D'ESTIU O D'HIVERN.— Són estades d'uns 10 o 15 dies, en un medi generalment rural o en plena natura, d'un grup de nens o de joves acompanyats per uns monitors, per a viure una experiència organitzada de lleure.

Les Colònies tenen unes característiques i unes possibilitats força específiques:

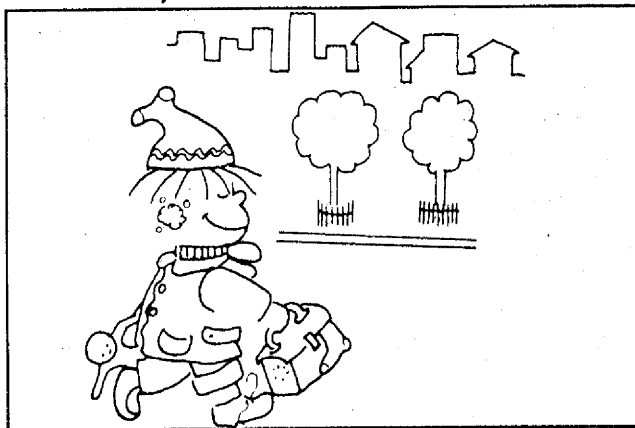
- Es tracta d'una experiència intensa: les 24 h. del dia són planificades.
- Hi ha la possibilitat de fer un tractament educatiu de les activitats quotidianes (rentar-se, menjar, l'hora d'anar a dormir...).
- La desvinculació transitòria del medi familiar: el nen experimenta una reducció de la dependència familiar alhora que viu un model de relacions diferents, la qual cosa el permet de tenir una perspectiva més objectiva del seu propi model familiar.
- La incorporació a la seva memòria de records agradables.
- Encara que no és imprescindible, sí que és aconsellable la incorporació de certs objectius culturals.

Habitualment, ja abans de l'arribada de l'estiu o de l'hivern, els ajuntaments, els clubs d'esplai, la Generalitat, les caixes o altres institucions públiques o privades ofereixen Colònies de Vacances. Cal que estem atents a totes les ofertes.

De tota manera, abans d'inscriure els nostres fills, és convenient que en parlem amb ells, que els animem, i que arribem a una decisió acceptada per tots. D'altra banda, cal tenir-ne tota la informació, conèixer els objectius i el lloc on es desenvoluparan les Colònies sobretot si els nois tenen menys de 12 anys.

LES ESCOLES VIATGERES.— De durada més extensa, un grup d'alumnes prèviament seleccionats, segueix una ruta planificada d'acord amb un disseny estrictament educatiu i cultural que proporciona als alumnes una formació addicional en el respecte a la pluralitat social, cultural o lingüística dels diferents àmbits que es van coneixent.

Si un Centre Escolar té intenció de realitzar aquesta experiència, ha de posar-se en contacte amb el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Algunes consideracions des del punt de vista psicològic

Si les Convivències Escolars han estat ben planificades i s'han acomplert els objectius, és pràcticament segur que hauran repercutit positivament en els nois, sobretot pel que fa a:

- l'adquisició d'aprenentatges vinculats directament amb la realitat.
- aprendre a treballar en equip.
- desenvolupar el respecte mutu.
- desenrotllar la solidaritat.
- propiciar el sentit de la responsabilitat.
- incrementar el desenvolupament d'hàbits socials.
- permetre un grau més elevat d'autonomia.
- augmentar la capacitat d'adaptació a situacions noves, aspecte que és fonamental per a viure en una societat de canvis permanents, i que només s'adquireix mitjançant la pràctica.

Pel que fa als aspectes negatius, sempre i quan la planificació i la direcció siguin correctes, no n'hi ha cap que valgui la pena d'esmentar.

La funció dels pares

Els pares i mares tenim evidentment un rol important en la preparació de la Convivència Escolar, pel que fa a:

- motivar els nostres fills: cal parlar-ne amb ells i interessar-nos per tot el que faran, i quan tornaran pel que hauran fet.
- preocupar-nos amb el temps suficient perquè tinguin tot el material necessari.
- participar, a través dels representants dels pares als Consells Escolars, en la planificació i elaboració dels objectius.

L'Associació de Pares, conjuntament amb la direcció del Centre, pot assumir també part de les responsabilitats relacionades amb la gestió: elecció de la Casa de Colònies, visita prèvia, gestionar els recursos econòmics, demanar les subvencions adients, gestionar la pòlissa d'assegurança, etc.

CADA CONVIVÈNCIA ESCOLAR POT SIGNIFICAR UNA ACUMULACIÓ DE NOVES EXPERIÈNCIES I DE BONS RECORDS.

La funció dels mestres

Els mestres són, en última instància, els responsables del desenvolupament de la Convivència sobretot pel que fa als objectius i continguts pedagògics; aquestes són llurs funcions:

- planificar detalladament la Convivència.
- dissenyar els objectius, tenint en compte l'equilibri entre els continguts escolars i el temps lliure.
- establir un març normatiu consensuat amb els pares i alumnes.
- motivar els alumnes.
- responsabilitzar-se de la gestió global.
- afavorir un bon clima de cooperació i de comunicació entre els alumnes.
- donar suport a les activitats sorgides del grup dins del temps lliure.

Un exemple...

A tall d'exemple, reproduïm un extracte de l'experiència de l'Escola Sant Pere Chanel de Malgrat de Mar redactada per R. Gallan, E. Puig i A. Fernández al Butlletí dels Mestres n.º 216, que en el marc de la "Setmana de la Natura" es va programar per al 7è. d'EGB.

Aquest exemple ens permetrà de tenir una visió de conjunt de l'activitat que podem extrapolar a la nostra escola:

OBJECTIUS:

Assimilació de coneixements.

Desenvolupament de destreses manuals. Recollir mostres, utilització d'eines i aparells senzills —lupes, metres, coladors, brúixoles...— assecar plantes, col·leccionar, fer murals, etc.

Potenciar hàbits de treball. Observar, prendre i interpretar dades, elaborar i comprovar hipòtesis, identificar, classificar, com-

parar, descriure, dibuixar.

Intensificar actituds. De sensibilitat envers la natura, de cooperació en el treball, de tolerància amb els altres, de relació amb el mestre en un medi diferent del de la classe.

PROGRAMACIÓ PEDAGÒGICA

—Primer dia. Geologia: Observació d'una roca. Estudi de les sorres del riu. Les argiles. Construcció d'una maqueta per estudiar la formació d'un mantell freàtic.

—Segon dia. La riera com a ecosistema: Anàlisi de l'aigua. Curs del riu, descripció, mesura, profunditat, amplada, velocitat, cabal. Temperatura de l'aigua i de l'ambient. El llit de la riera. El treball d'erosió del riu.

—Tercer dia. Vida a la riera: La vegetació de les zones properes a la riera. Comparació amb la vegetació general. Estudi dels diferents estrats. Els animals del riu.

—Quart dia. La contaminació: Visita i observació a l'aigua-barreg de dos rius, un contaminat i l'altre no. Diferents tipus de depuració de l'aigua. Construcció d'una depuradora.

—Cinquè dia. Els fruits: Recollida de mostres. Estudi de les característiques. Identificació i classificacions.

PROGRAMACIÓ DE LES ALTRES ACTIVITATS

Cada dia, la mainada s'organitza de la següent manera:

Els nois es reparteixen en grups, per tal de realitzar les feines de neteja —plats, habitacions, afores... Cada grup ha de preparar l'organització d'un joc, foc de camp, vetllada.

Es dona una informació general de tot el que es treballarà, i es repassen les fitxes de continguts.

MODEL D'HORARI DE CADA DIA

8,30 h. Llevar-se. Neteja personal. Esmorzar. Neteja de la casa.

9,30 h. Presentació del treball del dia al gran grup.

10 h. Sortida a fer el treball d'observació.

13,30 h. Temps lliure i jocs esportius.

14 h. Dinar i neteja de plats i menjador.

A la tarda es fan activitats organitzades de temps lliure.

L'organització i els detalls d'una convivència escolar

PASSOS PREVIS

- Determinar els objectius.
- Discutir-los amb el Consell Escolar i amb l'APA.
- Elecció conjunta del lloc, tenint en compte les condicions pedagògiques, ambientals i econòmiques.
- Preveure les possibilitats finances i sol·licitar les subvencions adients.
- Confeccionar un llistat dels materials que han de dur els alumnes i els proporcionats pel Centre.
- Motivar els alumnes.
- Gestionar l'assegurança de desplaçament i d'estada.
- Informació per escrit als pares.

DURANT LES CONVIVÈNCIES

- Complir els horaris previstos.
- Respectar les normes acordades.
- Desenvolupar tots els objectius.
- No descuidar els aspectes de la "intendència": menjar, neteja...
- Organitzar i dinamitzar amb flexibilitat les activitats lúdiques.
- Repartir convenientment el temps per a les activitats educatives, de lleure i de descans.

DESPRÉS DE LES CONVIVÈNCIES

—A nivell de grup

- Convocar els participants per a valorar el desenvolupament de les Convivències.
- Utilitzar els continguts per a reforçar els aprenentatges.
- Realització de murals amb material procedent de l'activitat.

—A nivell d'Escola

- Informar del resultat de la Convivència al Consell Escolar, a l'APA i al Claustre.
- Valorar conjuntament pares i mestres els aspectes positius i negatius.
- Arxivar la documentació a fi d'incloure-la a la Memòria Anual del Centre.

LES CONVIVÈNCIES ESCOLARS SÓN UNA EXPERIÈNCIA CURTA, INTENSA I PLENA DE POSSIBILITATS PER A DESENVOLUPAR LA SOCIABILITAT I EL RESPECTE MUTU

Altres tipus de convivències escolars

Estem acostumats que les convivències Escolars siguin gairebé sempre Convivències de Natura. És cert que la natura ofereix la possibilitat d'estudiar un gran nombre de matèries en un espai relativament reduït (geografia, botànica, zoologia, etc.), però no pas totes.

Existeixen també altres tipus de Convivències Escolars que, a part de tots els avantatges que ofereix la convivència i l'aprenentatge fora de l'escola, possibiliten la dedicació a altres matèries no relacionades directament amb la natura, com poden ser la informàtica, la matemàtica, la producció industrial, etc.

Per tant, és molt important assabentar-nos de les ofertes que cada organisme o institució (ajuntaments, Generalitat, Caixes, Diputacions, etc.) posa al nostre abast, per tal de poder escollir el tipus de Convivència Escolar que volem dur a terme.

Subvencions

La direcció del Centre, com a organitzadora de les Convivències Escolars, pot gestionar la concessió de subvencions per a les famílies de la Generalitat, sempre i quan aparegui la corresponent disposició en el DOGC. A part de la Generalitat, poden obtenir-se subvencions, a petició del Centre o de l'APA, dels altres organismes públics o privats habituals (ajuntament, Diputació, caixes).

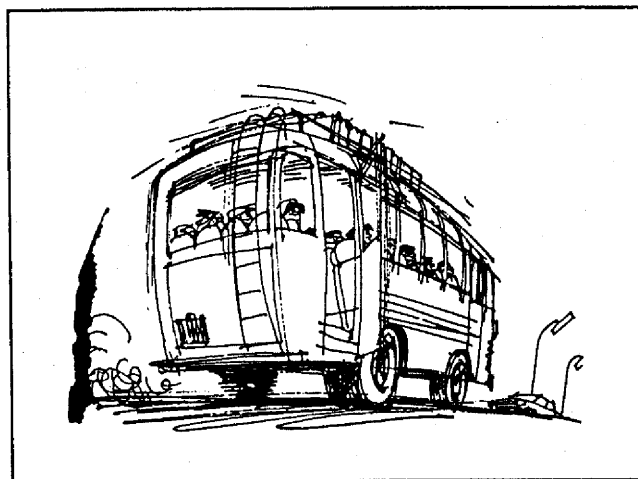
On podem realitzar les convivències o les colònies?

La Generalitat de Catalunya, disposa d'una xarxa d'instal·lacions on poden realitzar-se les Convivències Escolars o les colònies, amb diferents serveis cadascuna:

- Alberg Casa Gran, Altafulla.
- Alberg El Masnou.
- Alberg Empúries.
- Alberg Figueres (sense servei d'alimentació).
- Alberg Jaume I, l'Espluga de Francolí.
- Alberg Matabó, Les.
- Alberg Pere Figuera, Planoles.
- Alberg Pic de l'Àlliga, Núria.
- Alberg Salardú.
- Alberg Santa Maria del Mar, Coma-ruga.
- Alberg Torre Ametller, Cabrera de Mar.
- Alberg Verge de les Neus, La Molina.
- Alberg Verge de Montserrat, Barcelona.
- Casa de Colònies Camps i Armet, Monells.
- Casa de colònies Mas Silvestre, Banyamars.

Casa de colònies Poble Nou del Delta (sense servei d'alimentació).

- Podeu sol·licitar informació als ajuntaments que, si més no, podran donar-vos orientació.
- Un altre canal pot ésser contactar amb alguna fundació depenent de les caixes.
- També hi ha publicada una guia molt completa que inclou més de 300 llocs d'allotjament, amb el detall de tots els serveis que cada instal·lació ofereix. Aquesta guia és editada per SIPAJ, "Guia de cases de colònies, albergs, centres d'acollida i escoles de natura". Si voleu més informació sobre aquest treball, podeu adreçar-vos a SIPAJ, c/ de Casp 49, baixos, 08010 de Barcelona, tel. 232 31 12.
- Finalment, podeu adreçar-vos per a qualsevol tipus d'informació general a la FAPAC.

L'Assegurança

Per a dur a terme una Convivència Escolar, és imprescindible la contractació d'una pòl·lissa d'assegurança que cobreixi tots els participants en l'activitat (alumnes, mestres i monitors). Podeu adreçar-vos a qualsevol companyia d'assegurances, i triar el tipus que més convingui d'entre les diferents ofertes existents.

Recordeu que, en el cas que l'Associació de Pares organitzi fora de l'horari lectiu unes colònies o sortides, si l'APA és membre de la FAPAC, té gratuïtament l'assegurança a través de la Federació.

**FULL BIMENSUAL
COL·LECCIONABLE**

És un servei de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC)

Si t'interessa que es tracti un tema en particular en el FULL D'ASSESSORAMENT PER A PARES, escriu a la FAPAC (Escola Activa de Pares de Catalunya, carrer Cartagena, 245, àtic. 08025 Barcelona, o truca al telèfon 347 72 27

ESPEREM ELS TEUS SUGGERIMENTS!